

POSTADRES
Postbus 20
7500 AA ENSCHEDE

BEZOEKADRES

TELEFOONNUMMER
14053

Aan de Gemeenteraad

DATUM
12 april 2023

ONS KENMERK
2300026565

BEHANDELD DOOR
T te Velde

UW BRIEF VAN

UW KENMERK

DOORKIESNUMMER

ONDERWERP

Verkenning toegevoegde waarde Eigen Energiebedrijf

Geachte leden van de Raad,

Begin september 2022 is gestart met een verkenningsonderzoek naar de toegevoegde waarde van een eigen energiebedrijf in de gemeente Enschede. Dit onderzoek komt voort uit in het coalitieakkoord gemaakte afspraken. De achterliggende gedachte hiervoor is de volgende; *“(om)dat we niet altijd direct invloed hebben op netcapaciteit en landelijke overheid, hechten we aan de kleinschalige opwek van energie. Dat kan via lokale energiemaatschappijen, maar ook via een eigen energiemaatschappij van de gemeente. Voor die laatste gaan we de toegevoegde waarde voor Enschede onderzoeken.”*

Middels een brief op 22 november 2022 is uw raad geïnformeerd over het feit dat dit onderzoek wordt uitgevoerd. Op 12 december is een inloopbijeenkomst georganiseerd voor raadsleden om vragen te kunnen stellen over dit onderzoek.

Inmiddels zijn wij in de afrondende fase beland waarin wij een eindrapport hebben opgesteld met de bevindingen van deze verkenning. Middels deze brief delen wij u de uitkomsten van deze verkenning mee.

Uitvoering verkenning

Vanaf september tot en met halverwege maart hebben wij veel (mogelijke) partners gesproken en deskresearch uitgevoerd om zo tot een aantal kansrijke scenario's te komen voor het al dan niet op richten van een eigen energiemaatschappij. Voor de gesprekken met de partners is gebruik gemaakt van interviews met vaste gespreksonderwerpen en thema's om zoveel mogelijk relevante informatie op te halen. Vervolgens is tijdens de deskresearch gebruik gemaakt van wetenschappelijke artikelen, onderzoeken naar gemeentelijke energiebedrijven vanuit andere gemeenten en andere relevante documenten. De bevindingen uit beide methoden zijn vervolgens gebruikt om scenario's te formuleren voor een eigen energiemaatschappij in Enschede. Deze zijn daarna beoordeeld op basis van de SWOT-Analyse methodiek. Hiermee kon op basis van een aantal duidelijke criteria bepaald worden in hoeverre een scenario als kans hebbend voor Enschede kan worden gezien.

Belangrijkste conclusies

Uit het rapport zijn een aantal conclusies te trekken. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om een aantal behoeften waarin een energiebedrijf zou moeten of kunnen voorzien:

1. Een gemeentelijk energiebedrijf kan voorzien in het vergroten van de (maatschappelijke) verdien capaciteit van de gemeente.
Dat betekent concreet dat de mogelijke winsten vanuit het bedrijf kunnen worden gebruikt om maatschappelijke initiatieven te versterken of te realiseren.
2. De verduurzamingsdoelstellingen kunnen versneld worden.
Bijvoorbeeld als de winsten geïnvesteerd worden in opwekinitiatieven.
3. Een gemeentelijk energiebedrijf kan helpen bij het stimuleren van inwonersinitiatieven.

De meest kansrijke scenario's uit het onderzoek zijn:

Uit de verkenning is een aantal mogelijk interessante scenario's naar voren gekomen:

1. *Zet in op elektriciteit opwek d.m.v. zon op dak, solar parking en grootschalig zon op land.* Zonne-energie kan snel ontwikkeld worden, heeft op daken en op parkeerplaatsen veel draagvlak en kent veelal positieve businesscases. Ook is zonne-energie schaalbaar. Klein beginnen en zodra mogelijk en wenselijk uitbreiden. Beperkte initiële investeringen en risico's.
2. *Zet in op de ontwikkeling van een aantal windturbines.* Met windturbines kan veel elektriciteit opgewekt worden: grote bijdrage aan de gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen en grote verdien capaciteit. Ook is het landgebruik beperkt. Windturbines kennen echter weinig draagvlak en over de gezondheidseffecten wordt nog gediscussieerd.
3. *Zet in op ontwikkeling van een eigen publiek warmtebedrijf.* Ga in gesprek met Ennatuurlijk over het bestaande warmtenet. In Enschede ligt al een grootschalig warmtenet. Om te voldoen aan de aangekondigde Wet Collectieve Warmtevoorziening zal dit net voor meer dan 50% in publieke handen moeten komen. Dit net heeft daarnaast nog beschikbare capaciteit, net als Twente als warmtebron waar de warmte vandaan komt.
4. *Ondersteun lokale biogasinitiatieven.* In de regio bestaan verschillende biogasinitiatieven. Met een gemeentelijke energiemaatschappij zouden deze ondersteund kunnen worden.
5. *Ondersteun lokale coöperaties en bewonersinitiatieven* als er niet overgegaan wordt op het oprichten van een gemeentelijke energiemaatschappij.
6. *Onderzoek op termijn of energieopslag hieraan toegevoegd kan worden.* Het opslaan van energie kan bepaalde business cases versterken. Echter is veel opslag op dit moment nog duur en staat dit nog relatief in kinderschoenen.

Er zijn een aantal zaken nodig om een energiebedrijf te kunnen beginnen. Zo is er bijvoorbeeld de juiste kennis en kunde binnen de organisatie nodig om vorm te geven aan een gemeentelijk energiebedrijf. Deze juridische, financiële en bedrijfsmatige kennis is nu niet aanwezig. Ook is specifieke kennis over (het realiseren van) energieprojecten niet aanwezig. Schaalbaarheid is ook van belang: voor kleinere initiatieven is minder organisatiecapaciteit en kennis en kunde nodig en zijn de (financiële) risico's kleiner.

De benoemde risico's kunnen ook beperkt worden door een eigen energiebedrijf samen met partners op te richten. Hierdoor sta je er niet alleen voor in mindere tijden en heb je ook meer slagvaardigheid doordat je kennis en middelen vanaf het begin met elkaar deelt.

Vervolgstappen

Naar aanleiding van de resultaten van de verkenning naar een eigen energiebedrijf worden een aantal vervolgstappen gezet richting de start van een publiek energiebedrijf, waarbij de intentie is om dit samen te doen met partners.

In deze vervolgstappen nemen we het volgende mee:

- Op welk scenario (opwek elektriciteit, warmtebedrijf, opslag, biogas) het energiebedrijf zich (vooral) zal richten.
- Het uitwerken van haalbare businesscase(s) per scenario
- Mogelijke organisatievormen voor dit energiebedrijf.
Hierbij moet ook worden getoetst aan de uitgangspunten in het beleidskader verbonden partijen van de gemeente Enschede. En dat met de oprichting van een bedrijf, ogv artikel 160 lid 2 van de grondwet, goed onderzocht wordt of de oprichting het openbaar belang dient.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Enschede,
de loco-Secretaris, de Burgemeester,

(E.A. Smit)

(R.W. Bleker)